

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 111 — ŠTEV. 111.

NEW YORK, SATURDAY, MAY 10, 1924. — SOBOTA, 10. MAJA, 1924

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

AMERIŠKI SUHAČI JAKO RAZKAČENI

Tekom javnega zaslišanja pred zborničnim komitejem, ki razpravlja o boljsem pivu, je prišlo do burnih nastopov med suhači in onimi, ki zagovarjajo boljše pivo. — Dva kongresnika sta branila newyorškega governorja. Zastopnik Antisalonke Lige pravi, da bi prodaja močnejšega piva še poslabšala obstoječe razmere.

Washington, D. C., 9. maja. Včeraj je prišlo pred judicijarnim komitejem do burnih prizorov med zagovorniki 2.75 odstotnega piva ter odločnimi suhači in njih zastopniki. Ko je Mrs. Ella Poole iz Brooklyna, podpredsednica Women's Christian Temperance Union trdila, da je newyorški governor rekel: "da bi podpisal vse, kar bi spravilo nazaj čašo s peno na vrhu ter baro", sta dva kongresnika, Perlman in Weller iz New Yorka takoj zanikala ta podtikavanje.

Kongresnik Perlman je povzročil nadaljno razburjenje, ko je vprašal škofa Nicholsona iz Chicago, zastopnika metodistično-episkopalne konference, če je res, da so skušali Anti-salonke liga, koje predsednik je, ter druge sorodne organizacije izposlovati oproščenje Williamu Andersonu, ki je sedaj zaprt v Sing Singu, in če je Anti-salonke liga v resnici izdala \$30,000,000, vda izposluje uveljavljenje osemnajstega amendmanta in Volsteadove postave.

Škof Nicholson je pojasnil, da je nastopil pred komitejem kot predstavitelj episkopalne konference, ne pa kot predsednik Anti-salonke lige, a dostavil, da ni čul o nikakem gibanju, da se oprostijo Andersonu in da ne verjame, da bi Liga v propagandne svrhe izdala \$30,000,000.

Vprašanja kongresnika Perlmana so tako vznemirila suhaške zastopnike, da so pogosto sikali kot kače. Predsednik komiteja je moral zapreti z odgovornjem, če bi ne bili navzoči mirni ter se obvladali.

Kongresnik McLeod iz Michigana je objavil, da bo imel v soboto popoldne konferenco s kongresnikom Snellom iz New Yorka, načelnikom komiteja za modificiranje Volsteadove postave na ta način, da bi dovoljevala izdelovanje in prodajo 2.75 odstotnega piva.

Komitej Mr. Snella bo naprosil, naj uveljavi posebno odredbo, ko bodo zaključena zaslišanja pred hišnim judicijarnim komitejem glede legaliziranja prodaje 2.75 odstotnega piva.

"Tako odredbo bo treba temeljiti na minoritetnem poročilu onih članov judicijarnega komiteja, ki so za modifikacijo," je rekel kongresnik McLeod.

Poročilo večine tega komiteja ne bo zagovarjalo akcije kongresa, da dovoli prodajo 2.75 odstotnega piva, ker je večina članov komiteja suha.

"To vprašanje bom spravil na glasovanje pred zaključitvenim zaslišanjem, in če ne bo judicijarni komitej hitro zavrnil svojih zaslišanj ter podal svojih poročil, bo to nemogoče. Če bi ne hotel komitej predložiti poročila, ki bi nam omogočilo spraviti zadevo pred zbornico, ki naj bi imela priliko, da glasuje o tej stvari še v tem zaslišanju, bo potrebno razposlati prošnjo, da se dobi zadosti podpisov, ki bi izposlovali razpust komiteja ter uglasili pot k akciji polne poslanske zbornice."

V svojem protestu proti predlagani predlogi, s katero bi se uveljavilo izdelovanje in prodajo 2.75 odstotnega piva, je rekel Wayne B. Wheeler, pravni zastopnik Antisalonke lige:

"Butlegarji cveto, kjer prodajajo 2.75 odstotno pivo. Tak položaj zahteva močnejše pijače. Kanada je uvidela, da odpira 2.75 odstotno pivo vrata k prodaji močnejših pijač, ne da bi bilo s tem ustavljeno butlegarstvo."

BOGATA DEKLICA ŽENA REVNEGA ITALJANA.

Hornell, N. Y., 9. maja. — Po vsem izvanrednem romanu je dosegel včeraj tukaj svoj višek z objavo poroke Miss Katarine Johnson, hčerke ene najbogatejših tukajšnjih družin z John Falozijem, navadnim delavcem, katerega je naučila čitati in pisati. Poroko so objavili stariši dekle, Mr. in Mrs. Harry Johnson. Sedanja Mrs. Falozij je doživela Elmira College ter je poslovala kot učiteljica v večerni šoli, kjer se je učil Falozij, ki je ravnokar privzdravel iz Italije, angleški. Zljubila sta se drug v drugega in čeprav je Falozij navaden delavec ga je Miss Johnson vzela za moža.

SAMOMOR VIŠKEGA SOVJETSKEGA URADNIKA.

Moskva, Rusija, 9. maja. — Julius Lutovinov, član centralnega izvrševalnega odbora zveze sovjetskih republik, se je danes zjutraj ustrelil. Zapustil ni nobenega pisma, v katerem bi pojasnil svoje dejanje. Zdravniki domnevajo, da se mu je zmešalo.

PRETEP MED KONGRESNIKI.

Washington, D. C., 9. maja. — Demokratični član kongresa iz North Carolina, Hammer se je v včerajšnji seji hišnega odseka za distrikt Columbia zgražal nad izrazom "pripriljiva stara mati", s katerim ga je podstati njegov

JEŽA PAVLA REVEREA.

V spomin na slavno ježo ameriškega revolucionarnega patriota Pavla Revereja je neki jezdec, oblečen kot Paul Revere te dni prejahal isto pot. Slika nam predstavlja tega modernega "Paula Revereja", ko je dospel v Medford, Mass.

KRATKOLASA BANDITKA JE ROMALA V JEČO

Le težko se je poslovalo od svoje- ga moža ter družabnika pri roparskih napadih. — Tudi mati in sestra sta se oglasili pri Celiji Cooney.

— V Auburn jetnišnico, — se je glasilo včeraj zjutraj za Celijo Cooney, na kratko prištrženo banditko, ki je s svojim možem Edvardom izvršila številne roparske napade ter vodila nekaj časa za nos brooklynsko policijo. Kot znano, pa hodi vrč toliko časa k vodnjaku, dokler se ne stre in par so končno zasledovali v Florido, ga prevedli v New York, kjer sta oba priznala svojo krivdo ter bila obsojena od deset do dvajset let ječe.

Celijo so prevedli v četrtke iz Raymond jetnišnice v Jefferson Market jetnišnico v Manhattanu in včeraj zjutraj je nastopila por v Auburn jetnišnico.

Včerajšnji dan je bil za Celijo dan slovesa in solza. Popolnoma je izgubila samozavest, ko je izvedela, da jo bodo prevedli v Manhattan. Jokala je, ko se je poslovala od nje njena mati, Julija Roth. Ko sta se oglasila njena sestra May in njen mož, je zopet pričelo jokati in tekmo par ur poslavljanja je pretočila več solza kot ves čas izza njene aretacije.

Najtežje pa je bilo seveda slovo od moža. To pa ne le reditega, ker ji je stal najbližje, temveč raditega, ker se nista mati in sestra nikdar dosti brigala zanjo, dočim ji je stal mož zvesto na strani. Zadnji kratki sestanek para se je vršil v uradu wardenja Raymond St. jetnišnice. Celija je sedela na premični na stolu, ko so privedli noter njenega moža. Nato pa je poskočila na noge, pohitela proti njemu ter ga objela. Celija je rekla, da se bo smehljaje poslovala od svojega moža. Ko pa je objela moža, je pričela naenkrat jokati.

— Dolgo časa te ne bom videl, — je šepetal on, — a treba se je vdati.

— Da, treba se je vdati, — je odvrnila ona.

Govorila sta še nekaj časa, narkar je varden objavil, da je čas pogovora potekel in da se morata ločiti.

Ko je odhaja njen mož iz urada wardenja, je jokala kot majhno dete. Celija pa je držala svojo besedo ter se smehljala, čeprav so ji tekle solze po licu navzdol.

Edvarda Cooney bodo danes prevedli v Sing Sing.

ROPAR JE OBSTRELIL ŽETEV

Trenton, N. J., 9. maja. — Ker se je včeraj zvečer Harry Spector v svoji krojačnici na Princeton Avenue uprl nekemu banditu, ga je slednji dvakrat obstrelil v spodnje telo. Spector bo po mnenju zdravnikov najbrž umrl.

USPEŠNO SREDSTVO PROTI PLJUČNICI

Iznajdeno je bilo novo sredstvo proti pljučnici, ki bo baje zmanjšalo umrljivost radi te bolezni za eno četrtino.

V New Yorku in Bostonu so včeraj objavili, da je razkril dr. Lloyd Felton, član departamenta za preprečevje bolezni ter zdravoslovje na Harvard Medical Scholl, novo sredstvo, katero se lahko uporabi v slučajih pljučnice in da bo mogoče s pomočjo tega sredstva zmanjšati umrljivost od 25 do 50 odstotkov.

Tozadavna objava je prišla potem ko se je preiskusilo to sredstvo v New Yorku in Bostonu v šestdesetih slučajih ter doseglo ž njim, soglasno z zdravniki, izvanredno velik uspeh.

Sredstvo, ki ga je iznašel dr. Felton, obstaja iz belega praška, katerega se dobi iz navadnega konjskega serumu, katerega se je uporabljalo dosedaj z negotovim uspehom v slučajih pljučnice. Dr. Felton je po pet let trajajočih eksperimentih iznašel resnično varnostno sredstvo proti tej hudi morilki, ki napade predvsem močne ljudi v najboljših letih.

AMERIŠKI "DEMOKRATI" SO JAKO UŽALJENI

Pri sprejemu na angleškem dvoru je bila ameriška "kvota" skržena. — Častihlepneži, ki hočejo biti predstavljeni Jurju, so zelo razočarani.

London, Anglija, 9. maja. — Številne Amerikance, ki romajo vsako spomlad v London, da jih predstavijo angleškemu kralju Jurju in njegovi kraljici, bodo doživeli letos veliko razočaranje.

Naval ljudi, ki se hočejo solnčiti v kraljevski milosti, je namreč veliko večji kot v navadnih letih, kajti vsled velike razstave prihajajo odličnjaki iz vseh angleških dominijev in province v London in ti imajo seveda večjo pravico biti sprejeti na dvoru kot pa plebejski Amerikanci.

Da ugodni željam številnih novodošlih, je kralj v zadnjem času sicer podvojil število sprejemov, a celo te priložnosti ne morejo zmagati celega seznama onih, ki hočejo biti predstavljeni. Vsled tega je lord Chamberlain skrčil "kvote". Ponavadi je bilo predstavljenih petdeset Amerikancev in Amerikank, a sedaj jih bodo prestavili le nekako štirideset. Mrs. Kellogg, žena ameriškega poslanika, ki ima v rokah to zadevo, ima nebroj skrbi in dosti dela, in brez dvoma si bo nakopala par smrtnih sovražnic. Proste hčrke proste dežele si ničas bolj ne želje kot biti predstavljene

LODGE-OV NAČRT ZA SVETOVNO RAZSODIŠČE

Senator Lodge, znani republikanski voditelj, je predložil nov načrt, ki se tiče svetovnega razsodišča.

Washington, D. C., 9. maja. — Ustanovitev svetovnega razsodišča v Haagu, v katero bi vstopile tudi Združene države, je predlagana v resoluciji, katero je vložil predsednik komiteja za zunanje zadeve, republikanski senator Lodge iz Massachusettsa. Ta resolucija prosi pred Coolidgea, naj skuša predlagati tretjo konferenco v Haagu, v namenu, da se ustvari ta novi tribunal.

Resolucija vsebuje popoln načrt za uveljavljenje svetovnega razsodišča. To sodišče naj bi bilo sestavljeno iz šestnajstih sodnijskih sodnikov, med temi štirih namestnikov, katere naj bi izbrala posebna volilna komisija. Ta komisija naj bi zopet obstajala iz generalnega komiteja za to določenih zastopnikov signatarnih sil ter posebnega komiteja, v katerem naj bi imele mesto in glas Združene države, Anglija, Francija, Italija, Japonska ter pet nadaljnjih signatarnih sil. Ta posebni komitej naj bi odločil, katerim drugim državam naj se dovoli vstop. Sodniki naj bi bili izbrani od posebne volilne komisije iz seznama ljudi, katere naj bi nominirale narodne skupine, zastopane v trajnem razsodišču.

Tribunal naj bi imel najmanj enkrat na leto svojo redno sejo ter izvanredne seje, kadar bi jih sklical predsednik tribunala.

Signaturne sile bi morale nato ipso facto priznati odločitve tega mednarodnega tribunala v vseh spornih vprašanjih glede razlage pogodb, glede vprašanj mednarodnega prava, neizpolnitve mednarodnih obveznosti in drugih takih stvari.

Senator Lodge je predložil ta svoj načrt brez vsakega nadaljnega komentarja. Z merodajne strani ni prišel še noben mišljaj, da je stopil Lodge v tem oziru v kak stik z Belo hišo. Uradniki v Beli hiši niso hoteli razpravljati o zadevi, dokler ne bodo dobili polnega besedila resolucije.

BLIZARD NA ZAPADU.

Duluth, Minn., 9. maja. — Tukajšnje mesto je obiskal snežni vihar kot ga ne pojmiyo ljudje že leta in leta tekom meseca maja. Na jezeru se stvorilo obilo plavalnega ledu in trinajst parnikov s 400 potniki ni moglo nikamor naprej. Tokom noči je dosegel vihar naglase štiridesetih milj na uro ter se boje, da bodo poškodovane številne ladje.

ne kralju in kraljici, in marsikatero bo razočarana v svojih pričakovanjih.

FRANCOZI SE STRAŠNO BOJE NEMCEV

Glavna vsebina politike Poincareja je naravnost bolesten strah pred Nemčijo. — V tem smislu se bo tudi obrnil sirah pred Nemčijo. — V tem smislu se bo tudi obrnil vilnih krajih ter povdarja potrebo "neprestane pozornosti" napram vojni osvete. — Francozi so uverjeni, da je resnični voditelj Nemčije admiral Tirpitz.

Poroča Arno Dosch-Fleuret.

Pariz, Francija, 9. maja. — Ministrski predsednik Poincare je odpotoval iz Pariza, da razvije svojo kampanjo v departamentu Meuse tekom serije govorov, ki se bodo obračali proti Edvardu Herriotu in levicnemu bloku. S temi govori bo zaposlen do volitev, ki se bodo vršile v nedeljo.

Uspehi ekstremistov v Nemčiji bodo temelj njegovih govorov in njegovega programa. Izjavil je, da bo neprestano povdarjal besedo "čujčnost" in da je pripravljen razviti svojo kampanjo na tak način, da bo imel nacijsionalistični blok še večje prilike biti zopet izvoljen kot jih je imel dosedaj.

Mišljenje javnosti je ugodno za kampanjo, temelječo na strahu pred rezultati nemških volitev. Francozi so mnenja, da bo Nemčija brez dvoma ustanovila nacijsionalistično vladu, uveljavila staro birokracijo in uspešno, napravlila konec vsej socialistični zakonodaji ter koncem konca mogoče celo ustanovila monarhijo.

Francozi so prepričani, da bo vzel v Nemčiji vajeti v roke admiral von Tirpitz, prire Buelow ali pa Oskar Hergt. Če bo prevzel vladu eden teh treh, so Francozi prepričani, da se pripravlja Nemčija direktno ali zahrbtno na vojno osveto.

Volitve v Franciji se bodo sukale krog tega vprašanja. Stranke na leviči molče, ker so pronašle, da jim ne daje nemški položaj nobenega orožja. Konservativci pa kujejo kapital iz tega položaja. List La Liberté je označil sedanjji položaj, tik pred volitvami, takole:

"Nemški nacijsionalisti bodo prevzeli vrhovno silo ter bodo nadaljevali politiko Stresemana. Izkoriščali bodo strah, katerega so vzbudili v inozemstvu general Ludendorff in skrajni nacijsionalisti. Njih politika je politika ustrahovanja, za katero nudi Evropa kaj ugodno ozračje, ker živi še vedno v strahu. Nacijsionalisti kot von Tirpitz, Buelow in Hergt so še bolj nevarni kot pa nacijsionalistični fanatiki."

Tukaj domnevajo, da bo stvorjena v Nemčiji nacijsionalistična vladu, ki bo sprejela reparacijski načrt izvedencev, z modifikacijami glede kontrole železnic in industrije. Novi režim ne bo hotel žaliti ostalega sveta z neposredno odklonitvijo načrta, končno pa ne bo hotel plačati.

Vspricho teh okoliščin so prilike, da se omaje oprijem Poincareja na francosko politiko, dosti slabše kot so bile pred volitvami v Nemčiji.

Angleški poslanik, lord Crewe, se je oglašil pri ministrskem predsedniku, predno je slednji odpotoval iz Pariza, da ga informira, da soglašajo angleški ministrski predsednik MacDonald s poročilom.

Skoro gotovo se bo vršil konec meseca maja sestanek med angleškimi in francoskimi ministrskimi predsednikom. Prezgodaj pa je še soditi, če se bo razvil ta sestanek štirih zaveznških ministrskih predsednikov z ameriškimi in japonskim opazovalci.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$13.50 2000 Din. — \$26.80 5000 Din. — \$66.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpisilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni zavod".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$10.10 300 lir \$14.85

500 lir \$24.25 1000 lir \$47.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpisilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opatiji in Zadru.

Za pošiljatelj, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujejo po možnosti še poseben dopust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

62 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Tel. Cortlandt 4687.

Glavne zastopstvo Jadranske Banka.

Zagonetno, toda resnično.

Skrivnostna hiša.

(Konec.)

Naslednjega dne se je vrnil detektiv Walters ter se zopet igral s psom. Hotel ga je pripraviti do tega, da bi ga ne bilo treba prikleniti in da bi ležal oplenjen predal, ne da bi izdal navzočnosti detektiva, skritega v predalu. Vse to je trajalo več večerov, dokler se ni pes privadil. V nobeni teh noči se ni ničesar pripetilo, a uradnik je trdno sklenil, da bo vstrajal v predalu cel mesec, če bi bilo treba. Dejanski pa mu ni bilo treba čakati tako dolgo...

Ko je napočil osmi večer čakanja, se je nahajal detektiv Walters na poti proti palači milijonarja. Divjal je velik snežni vihar. V hišo je dospel krog polnoči in spustil ga je noter Harrison sam. Bankir je že pričel izgubljati svojo vero v eksperiment. Molčal je, položil par dragocenosti na mizo ter nekaj nakita na pisalno mizico na drugi strani sobe ter šel spat. Walters je poslušal svojo premočeno sukno ob ognju v kaminu, se igral nekaj časa s psom, mu daj jesti ter ga odvedel nato v sosednjo sobo, na preprogo. Prižgal je svojo svetilko, ogledal svoj revolver ter zlezel nato v svoje skrivališče, v predal.

Zunaj je divjal vihar in veter je tulil skozi kamin. Sneg je udarjal ob šipe oken. Walters je sedel na svoji pručici s široko odprtimi očmi. Navdajal ga je neki čudni občutek, kot nekaka slutnja bližajočih se dogodkov.

Waltersu se je godilo kot vsakemu drugemu človeku, ki domneva, da ima opravka z nadnaravnimi silami. Njegova fantazija je postala živahna in v njegovih možganih so se pojavile slike o naravnost nepojmljivih stvareh. Vihar, ki je divjal zunaj, je bil sličen neurju čarovniške moči. Krog njega je bilo vse temno, a v duhu je videl ogenj pod kotlom ter domneval, da sliši tudenje. Sedel pa je mirno v svojem skrivališču in moglo je privrati v življenju ga je obšel strah.

Spomnil se je bajk, katere mu je pripovedovala stara mati in katere je čital v svoji mladosti. Hrepenel je po tem, da vidi prvi žarek svetlobe, ki bi se prikral del v sobo ter pregnal strašne slike. Šel je sekunde in minute, ki so potekale neizmerno počasi.

Potekla je ena ura. Walters bi neizmerno rad kadil in malo je manjkalo, da ni podlegel skušnjavi. Prišel je vsled tega misliti na druge stvari. Mislil je na umor in rop, katerega je pred leti zaman skušal rešiti, na mrtvo žensko s prerezanim vratom ter na široko odprtimi očmi na dejstvo, da je bila žrtev špiritistinja. Ali se je moglo vrniti ona ženska iz kraljestva duhov, da straši po tem svetu? Ali je kaj takega mogoče? Nekateri ljudje so prepričani, da je mogoče... Mrtveci se vračajo...

Naenkrat se je detektiv Walters vrnal ter se pričel tresti po celem životu. Čutil je, da je nekdo navzoč. Ali ni slišal nekakega šuma? Ali se ni nekdo zganil? Stisnil se je ter se skušal obvladati. Če je prišlo človeško bitje v sobo, zakaj je ostal pes tako miren?

Walters je napel vse svoje sile, da se obvlada. Potisnil je nazaj zapah svoje svetilke, prijel za revolver ter poslal žarek luči skozi odprtino v predalu.

To, kar je zagledal, ga je še

bolj razburilo, red nje je stala postava, bela, velika in skoro nadnaravnih proporcij. S tresočo se roko je še nadalje odprl predal v katerem je tičal. Prikazen je imela obrnjeno svoje lice proč. Gibala se je brez vsakega šuma. Pri mizi je obstala ter pobrala nakit. Nato je odšla proti pisalni mizici.

Svetilka se je kadila. Walters se je umaknil nazaj v predal ter popravil steno. Nato je lahko razločnejše videl prikazen. Bila je oblečena kot ženska in v razburjenosti se mu je zdela večja kot je sploh kako človeško bitje. Walters se je dvignil ter šel negotovih korakov preko sobe, naravnost proti beli postavi, na katero je tedaj padla polna luč svetilke. Postava je obrnila svoje lice, vzela s pisalne mize nakit ter odšla nato proti vratom, skoro neslišno.

Walters je stal nepremično ter ni vedel ali naj beži ali pa naj sledi tej prikazni.

V istem trenutku pa se je predramil pes. Stopil je proti beli postavi ter pričel mahati z repom. Človeška roka se je prikazala ter pričela božati psa po glavi.

— Le lezi, Prince, — je rekel neki ženski glas.

To bitje je bilo človeško ter imelo glas ženske!

V istem trenutku je izginil strah detektiva. Stopil je bližje. Ženska je obrnila svoj obraz in luč svetilke je padla nanj.

Detektiv Walters je stal nasproti veliki, sivolasi ženski, stari nekako pet in šestdeset let, a s svežo barvo na obrazu. Ni se premaknila in nobene besede ni izpregovorila. Smehljaje je zrla v svetilko z napol odprtimi, sanjavi očmi. Walters jo je hotel prijeti, a se je zadržal. Ženska se je počasi obrnila v stran ter odšla iz sobe. Detektiv ji je sledil po prstih. Pes pa je obstal pri vratih kuhinje ter gledal za čudnim parom.

V drugem nadstropju je odprla ženska neka ozka vrata ter izginila skozi nje. Walters ji je sledil ter našel, da vodi k ozkim stopnicam. Skozi hodnik v tretjem nadstropju je sledil ženski do nadaljnjih stopnje, ki so vodila v četrto nadstropje. Strme, a nekoliko širše stopnice so vodile od tam v podstrežje.

Ženska ni pokazala niti z eno kretnjo, da se zaveda svojega zasledovalca. Ko je dospela v podstrežje je šla naravnost proti veliki holandski škrinjji, jo odprla s ključem, vzela iz nje sveženj obleke, odej in drugega blaga ter položila stvari, katere je vzela iz knjižnice, na dno škrinjje. Nato je spravila obleko in druge stvari zopet nazaj ter zaprla škrinjjo. Nato je odšla proti steni, potisnila na stran par kosov pohištva, odprla železno mrežo pod starim, nerabljenim kaminom, vzela par srebrnih vaz ter zlat krožnik iz kamina ter ogledovala te predmete z otroškim navdušenjem.

Detektiv je zapazil, da je hotel zopet oditi po stopnicah nazdol. Hitro se je umaknil ter čakal na žensko na koncu stopnic. Kmalu se je prikazala in sledil ji je v tretje nadstropje do vrat spalnice, ki se je nahajala na najbolj oddaljenem sprednjem koncu hiše. Nekaj časa je razmišljal, kaj naj stori. Nato pa je prišel do prepričanja, da je slučaj dosti pojasnjen ter je odšel po svojih potih.

Prihodnjega dne je povedel detektiv Walters bankirja Harrisona

VZTRAJNOST IN GIBČNE NOGE.

Slika nam predoča Clarence De Mara, ki je preletel razdaljo 26 milj in 385 jardov v dveh urah, devetindvajsetih minutah in štiridesetih sekundah.

na v podstrežje, dal odpreti škrinjjo ter železno mrežo pred kaminom ter pokazal presenečenemu Harrisonu vse predmete, katere se je pogrešalo iz petinajst mesecev in številne nadaljine, katerih se sploh ni pogrešilo.

Se bolj presenečena kot njen mož pa je bila Mrs. Harrison. Bila je mesečna ter je že večkrat zalotila samo sebe, ko je hodila po noči naokrog. Zakaj je jemala svoj dragocenosti ter jih skrivala in zakaj se ni nikdar tega zavedala, je stvar, katero nam morajo pojasniti dušeslovci.

Ako žena kadi.

Izredno zanimiva razprava se je vršila pred dunajskim deželnim sodiščem. Sekundarij dr. O. R. je vložil proti svoji ženi tožbo na ločitev po evangelskem obredu sklenjenega zakona in je utemeljil svojo tožbo s tem, da je njegova žena strastna kadilka cigarete. Ko je bil on vpoklican v vojske, se je žena popolnoma vdala tej strasti. Ker je mnogo zahajala tudi v gostilne in kavarnе, je vzbujala vsled tega že splošno pozornost in so se gostje naravnost zgražali nad njo, ker je poušila več cigarete, kakor najbolj strastni moški kadilec. Tudi sicer je s svojim koketnim obnašanjem v kavarnah obračala nase pozornost. Stroški za cigarete so bili tako veliki, da je morala delati dolgeve in prodati različne stvari. Tožitelj je navajal dalje kot vzrok za ločitev prekršitev zakona. Iz tujske knjige nekega hotela v bližini zapadnega kolo-dvora je doznal, da je prenočila njegova žena z nekim moškim, istočasno z njo prigašenim. Kar se tiče kajenja samega, je tožena žena izjavila, da cigarete za ženske že davno niso ničesar posebnega, glede prenočitve v hotelu pa je odklonila pričevanje in privolila v ločitev zakona. Deželno sodišče je nato izreko ločitev zakona, ki jo je potrdilo kasneje tudi višje deželno sodišče.

Ekspedicija na najvišji vrh sveta opuščena?

Angeška ekspedicija generala Brucea, ki se je podala v tibetsko pogorje, da se popne na najvišji vrh v Mount Everestu, se baje opusti, po prvi verziji radi Brucejeve bolezni, po drugih vesteh pa radi nepričakovano naglo nastopive suše, ki ovira plezanje ekspedicije kvišku. Vendar navedene vesti dozdaj še niso potrjene, da si poroča "Morning Post", da se člani ekspedicije radi nastalih nepriukljev vračajo domov.

Postna jed.

Natakarica: "Finega slanika vam pripravim za večerjo." Gost: "Oho slanik je najdražja stvar!"

Natakarica: "Kako? Saj stane komaj 5 Din!" Gost: "T-j-a, ali potem moram izpiti vsaj deset vrčkov!"

Ferdinand je plačeval za otroka 8 gld.

Avstrijski prestolonaslednik je bil sila umazan človek. — Zapeljal je mlado lepo prodajalko ter imel z njo otroka. — Pri praskem sodišču imajo tozadevne sodnijske akte.

Sarajevski strelci, ki so zanetili svetovni požar, so dali obenem katoliškemu tisku povod za hvalisanje tako zelo pobožnih Habsburžanov. Kdor je približe poznal srčne skrivnosti članov habsburške dinastije, se je tajno muzal, molčali pa so prepereli akti v sodnijskih arhivih. Čudno bi bilo, ko ne bi imel tudi pobožni Frane Ferdinand svojega mladostnega romana! Začenjal pa se je takole:

Pri trdki "Sch. & H., perilo za gospode, c. kr. dvornemu dobavitelju" v Pragi je bila uslužbena siromašna Marija. Spočetka je raznašala na domove prodano blago, čez nekaj le pa je napredovala za prodajalko. Nekoč je prišel v trgovino mlad častnik in kupil nekaj ovrtnice. Stregla mu je sedaj že lepo razvita Marija, in ko je odšel, se je skrivnostno šuljal: "To je bil nadvojvoda Frane Ferdinand". Prišel je še večkrat in kupoval razno blago. Bolj kot blago pa je motril lepo Marijo. Pa tudi Marija se je v mislih spomnila na lepe pravljice, kako so se bogati principi zaljubili v siromašne deklice, ki so slovele zbog svojih čednosti in lepote in Marija je imela lepe oči in postavu, za katero bi jo lahko zavidala marsikatera princeza.

Vračala mu je njegove strastne poglede in tako je prišlo, da je nekoč po opravljeni službi zavila v nadvojvodino stanovanje. V kraljevsko premljeni sobi jo je nestrpno pričakoval lepi nadvojvoda in jo pri njenem prihodu omamil z vročimi poljubi. Od tedaj naprej ni več zahajala v trgovino, marveč stanovala v lastnem razkošnem satnjanju, kjer je nestrpno čakala na svojega princeza. Bila je srečna in niti mislila ni da bi moglo postati kaj drugače. Toda sreča je opoteča, pravi stari pregovor, ki se je uresničil tudi na lepi Mariji.

O tem ve največ povedati debel šop preperelih aktov, zvezanih s črno-žolto vrvico in shranjenih pri nekem praškem okrajnem sodišču. Tam shranjeni uradni dokumenti pričajo, da je razmerje med pravljicnim svetom in resničnostjo ravno tako, kakor med Frane Ferdinandom in Marijo H.

Ze prvo poglavje se glasi: Zapisnik, spisan pri c. kr. okr. sodišču za ta in ta mestni okraj, v Pragi dne 25. junija 1889.

Navesti hočemo njegova najvažnejša določila. Pri okrajnem sodišču se je zgledala Marija H. in izpovedala, da pričakuje vesellega dogodka. Z ozirom na to pa, da ji je nadvojvoda svoječasno obljubil podporo, želi takoj poravnavo. Poravnava je seveda takaka, kakor jo je želel "visoki" nezakonski oče. Otrok dobi, ako bo res rojen v času od 18. junija do 17. oktobra 1889 3000 goldinarjev enkratne olpravnine. Če bi pa otrok ne bil rojen, ostane denar nadvojvodova lastnina. V slučaju pa, da bi bil rojen mrtev, se vrne nadvojvodi samo otroku namenje-

na svota. Zadnja določila so bila brezpredmetna, kajti meseca avgusta je zagledal mali Kurt luč sveta zdrav in vesel. Dobil je tudi po vseh predpisih varuha v osebi policijskega komisarja Forster-Janote iz Prage. Njegova naloga pa se je nekoliko razlikovala od dolžnosti drugih varuhov. Skrbeti je namreč moral, da bo sta nezakonska mati in otrok točno izpolnjevala ona nadaljna določila poravnalnega zapisnika, ki govore o tem, da se mati in varuh odpovedujeta v otrokovem imenu za vse večne čase še kdaj iskati nezakonskega očeta in ga siliti k izvrševanju njegovih dolžnosti.

Mali Kurt se je razvil v dečka in nekdanj lepa Marija je že davno porabila svojo olpravnino. Morala je zopet delati in delati je morala trdo, ako je hotela preživeti sebe in otroka. Obresti onih 3000 goldinarjev so namreč znašale celih 8 goldinarjev na mesec in ta znesek naj bi po "visokem" nezakonskem očetu zadostoval za vzgojo nezakonskega sina Kurta. Kurt je z vsakim dnem raste v nevednosti in sovraštvu do dela, ker ni imela mati vskrbeh za vsakdanji kruh časa, da bi ga nadzirala. Pohajal je v meščansko šolo in jo z najvišjim pokroviteljstvom srečno dovršil. Toda v nadaljnjih študijah ni imel mnogo sreče. Nekaj nezadostnih dedov ni bilo pri Kurtu ničesar nenavadnega.

Mati je bila v skrbah za svojega Kurta in razodela jih je tudi svojemu bratu, okrajnemu zdravniku v Grossenzersdorfu. Ta se je obrnil na dunajskega odvetnika dr. Sterna, ki je zahteval od varstvene oblasti, da imenuje Kurta drugega varuha in revidira poravnalni zapisnik, ker so se premoženjske razmere nezakonskega očeta znatno spremenile. Podedoval je precej posestev in tudi njegova žena mu je prinesla veliko doto. Toda pri okrajnem sodišču ni bilo več najti nobenega spisa, ki bi vseboval ime "Nj. Previševosti". Dr. Stern se je obrnil na najvišji dvor, ki je imenoval za varuha dotičnega zdravnika. Dr. W. je vložil na dvorni maršalatu tožbo in posledica je bila dodatna poravnava, v kateri se je nadvojvoda Frane Ferdinand obvezal plačati 41 tisoč kron.

To so bile torej žrtve, ki jih je doprinesel "pobožni" nadvojvoda za zapeljano dekle in sad svojih strasti. Listi poročajo, da je postal Kurt največji nepridiprav in da se je lepa Marija poročila pred vojno in se odpravila v Ameriko, kamor vabi sedaj tudi svojega visokega sina.

Takih spisov bi morda našli v raznih sodnijskih arhivih še več, če jih niso smeli moliti, ali pa odstranili vneti čestilec habsburške vladarske hiše.

Neznani junaki.

Te dni je, kakor pravzimo iz beograjskih listov, prišla v Rumunijo bolgarska deputacija in se obrnila na prvega generala:

"Kje je pri vas grob neznane- ga junaka, da se mu poklonimo in položimo venec?"

Rumunski general: "Grob neznane- ga junaka? Pri nas so vsi junaki neznani."

Iz Jugoslavije.

Čudotvorne sveče sv. Petke.

Ključavničarski vajenec Mončić Grujić iz Beograda je prišel na prefrizano idejo, kako da pride do denarja. Ker mu njegov poklic ne nudi dovolj zaslužka, se je lotil drugega posla. V cerkvi svete Petke v Gradu je ukradel več zavojev svet in jih pričel prodajati v beograjskem predmestju, navtvežajoč ljudem, da imajo svečice čudotvorno moč in da njega pošilja sama sv. Petka, da jih prodaja ljudem. Prodajal je tako za lepe novce lahkovernim ljudem okoli 350 sveč. Policija, ki ni imela pred sv. Petko in njenim "zastopnikom" preveč respektu, je podjetnega Grujića vtačila v zapor.

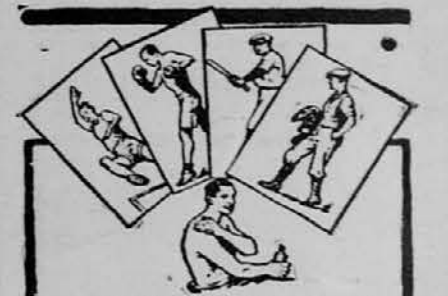
Radičevski milijoni

Nekateri beograjski listi so te dni beležili, da je radičevski poslanik Pavle Radič v tramvaju pozabil torbico s 6 milijoni 800 tisoč dinarjev, ki pa jo je našla siskilka tramvajev Savka Perišić. Pavle Radič je pošten najditelj, zato dal cele 3 dinarje napitnice. Listi so to zgodbo prinesli v šaljivem tonu. Zdej pa "Beograjske Novosti" zatrjujejo, da tu ne gre za šalo, temveč je zgodba o

torbici in tridinarski najdenini resnična, o čemer lahko svedočijo nekateri pasanti, ki so bili prisotni, predvsem pa pisмено potrdilo, ki ga je Pavle Radič dal najditelji. Če je tako, se bo stvar seveda razčistila pred policijo; namreč radi "kavalirske" napitnine Pavleta Radiča, dočim zakon zahteva 10 odst. najdene svote.

Nov rudnik dragotin.

Na otoku Ceylon so odkrili novo ležišče dragih kamnov. Nekateri tehtajo nad 300 gramov in predstavljajo vrednost od približno 50 tisoč rupij.

Veselite se vdrnjenja s PAIN-EXPELLERJEM.

Po trdnem dnevnem delu si nadgrnite roke, noge in hrbet. Človek, ki dela z mišicami, ne sme biti bolan. Urte se vedno. Poskusajte vdrnjenje s Pain-Expellerjem. Pain Expeller ohranja zdravo ljudi pri zdravju! 35 in 70c. steklenica v lekarnah F. A. D. RICHTER & CO. 104-114 5th St., Brooklyn, N.Y.

DR. LORENZ
642 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.
EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST MOŠKIH BOLEZNI

Moje stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 25 let ter imam skušnje v vseh boleznih. In ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vaše bolezni, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnje pri ozdravljanju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej. Jaz ozdravim zastrupljeno kri, mazulje in liče po telesu, bolezni v griu, izpadanje las, bolezni v kosteh, stare rane, oslabelost, živčne in bolezni v mehurju, ledicah, jetrah, lednicah, rimenicah, revmatizmu, katar, zlato žilo, naduhtid. Uradne ure: V ponedeljek, sredo in petek od 9. dopoldne do 5. popoldne; v torek, četrtek in sobota od 8. dopoldne do 3. zvečer; v nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 2. popoldne.

ZA NAKAZILA V AMERIŠKIH DOLARJIH --
IMAMO DIREKTNE ZVEZE, POTOM KATERIH IZPLAČUJEMO DOLARJE POLJUBNIM OSEBAM V JUGOSLAVIJI, ITALIJI, AVSTRIJI IN NEMČIJI.

Ker pa je zvezana nabava dolarjev za izplačila v Jugoslaviji z znatnimi stroški, smo bili primorani zvišati pristojbino, ki je sedaj naslednja:

Za izplačila dolarjev brez pogoja: do \$25. po \$1., od \$25. naprej po 4%.

Za izplačila proti predložitvi vidiranelega potnega lista: do \$25. po 75 centov, od \$25. naprej po 3%.

Denar, nakazan v Jugoslavijo brez pogoja, se izplača naslovniku takoj ter isti lahko takoj z denarjem razpolaga. V sled tega priporočamo onim, ki pošljejo denar samo za potne stroške, poslužiti se drugega načina ter označiti na nakazilu: Izplačati le proti predložitvi vidiranelega potnega lista (posa) za Združene države. Ako potem naslovnik nebi mogel predložiti takega potnega lista, se stavi nakazani znesek zopet na razpolago vplačniku.

Pristojbina za izplačila dolarjev v Italiji, Avstriji in Nemčiji znaša do \$25. po 75 centov za nakazilo, od \$25. naprej po 3%, to je po 3 cente od dolarja.

Nakazil za zneske pod \$5. ne moremo prevzeti. V sled takih odredb, ne moremo izplačati v Nemčiji naenkrat eni in isti osebi več kot \$20. Znesek za pristojbino nam je poslati obenem z onim, ki naj se izplača.

Povdarjamo pa, da je najbolje in najenostavneje nakazati od tukaj dinarje oziroma lire zlasti onim, ki bivajo na deželi daleč od banke ter v menjanju dolarjev niso izkušeni.

Na zahtevo izvršujemo izplačila tudi brzojavno in potem brzojavnega pisma. Stroški za brzojavno pismo (Cable Letter) znašajo \$1., stroški za direkten brzojav (Cable) pa: v Jugoslavijo \$5., v Italijo, Avstrijo in Nemčijo \$4.

Vsi oni, ki tega oglasa nebi razumeli, naj nam pišejo za natančno pojasnilo ter pripomnijo, v katero državo žele denar poslati.

FRANK SAKSER STATE BANK

33 DAROV ZASTONJ. 21-kamen., 14-karat. POZLACENA URA LE \$13.95

VELIKA PONUDBA! Da dokažemo velikost naše razprodaje vam bomo poslali po pošti ali po elektronski ekspresu v brezplačen pogled našo novo 21-kamensko 14-karantno pozlačeno uro, v krasnem engraviranim dvojnem obodu, garantirano za 29 let, kateri je znitana cena na \$13.95, in pridelali bomo 33 darov ali nagrad popolnoma zastonj. Pozlačena verižica, pozlačen medaljonek, kitaljski prstan sreče, ki prinese, kot pravijo ljudje, srečo onemu, ki ga ima, srečo v ljubezni, trgovini, leti itd. Zepni kinematograf s 50 slikami, zanimiva novost, podobna stereoskopu. Zepno ogledalo s sliko zadaj, glavnik, imortitana nemška britve, ki narežijo brije, čopič za britje, ura budilka z močnim alarmom. Ki je sama vredna 2 dolarja. 52 igralnih kart, imitacijska zastepana ura, kombinacijski žepni nož s dvema klinjama, odpiral, rezalnik in sekalec stekla, kriš, haundajo, krasna ovrtnica za ženske, roč za ključce, kavatna jeta, manšetni gumbi, imitacijski 32-kaliberski revolver, lepo pokljkanih s črnim ročajem, krasna broška v obliki metulja, par uhanov, fountain pen, egipčanska plesoča veževalka, ki vam z dlan

pove srečo; povedala vam bo, če ste ljubosumni, brez brniti ali zaljubljeni, kar je zelo zanimivo in zagonetno. Močne naravnice in avtomatični prižigalci cigar. Pomnite, da je naša 21-kamenska 14-karantno pozlačena ura s rantsijama za 29 let ter jo tokom tega časa brezplačno popravljamo oziroma zamenjamo za drugo.

Vaši prijatelji vam bodo z veseljem dali \$13.95 za samo uro brez škil. Veliko odjemalcev si služi tako denar. Ko dobe uro s 33 predmeti, prodajo uro svojim prijateljem za \$13.95, dočim obdržijo brez stroškov 33 dragocenih predmetov. Vi lahko storite isto, samo poskušajte. Vseledeta, če hočete izkoristiti to veliko ponudbo, izrežite ta oglas ter ga nam pošljite z 20c (v srobu ali znamkah) kot dokaz, da imate namen kupiti, ostanek pa plačate, ko dobite blago. Mi garantiramo zadovoljstvo ali pa vrnemo denar. Pošljite naročilo takoj—danes. Samo 15,900 ur bo prodanih za to ceno. Pošljite naročilo na:

UNION MAIL ORDER COMPANY
629 Eight Ave., Dept. 100, Milwaukee, Wis.

ALI STE KDAJ PREISKUSILI Severa's Esko

MAZILLO ZOPER SRBEČICO?

Cena 50 centov

V LEKARNAH VSEPOVSOD.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Izredno škodljiva polemika.

(Dopis Primorca.)

Po volitvah v italijanskem parlamentu je nastala v slovenski tiskovni polemiki, ki more le škodovati našemu ugledu, dosedanje, mu dobremu imenu in zanesti v naše vrste fatalistično malomarnost. Zato si sine ira et studio oglejmo dejanski položaj.

Izvoljena sta dr. Wilfan in dr. Besednjak z 29.079 glasovi: ker je značilni količnik za 8 majinskih kandidatov 13.160, je bilo preostanka le še 2740 glasov. Ker so dobili zmerni socialisti 13.144 glasov, bi morala dobiti naša lista čez 40.000 glasov, ako bi hotela zmagati še s tretjim kandidatom. — To število bi morala utegniti doseči z napori vseh sil, ako bi vlada le tudi zdaj razumela ob predzadnjih volitvah, ne pa fašističnega teror v celi zemlji. — Volilni zakon je tak, da je bil izklučen boljši dejanski uspeh. Kdor ni upal na tri ali celo več mandatov, ne računa s položajem in številkami.

Govoriti se da torej edine le še o moralnem uspehu, o častnejšem nastopu. Ali tudi v tem pogledu je polemika, ki se je pojavila, nepotrebnost in neumnost.

Predvsem moramo ugotoviti, da je bilo oddanih glasov za lipo precej nad 29.079. — V raznih slovenskih obeh komisijah uničile glasovanje, ki so imele narobe tišanje volilni znak (tipa in očena). Ali to so bile vrhunske glasovnice in so glasovi veljavni; nasilno razveljavljanje bi moglo popraviti šele parlament. — Toda volilnega rezultata ta popravek ne izpremeni.

Dalje je treba upoštevati še vse te glasove, ki so jih fašisti oddali z legitimacijami naših volilcev. V raznih krajih so fašisti obklicili volilni proces (posebno v Istri) in niso pustili naših volilcev k volitvi, ki so bil že na poti. — Ne računamo pri tem na nekaj tisoč volilcev, ki so ostali doma, ker so bili na vse možne načine ustrašeni in celo terorizirani z orožjem in bombami in grožnjami, da jim zažgo hiše. — Primeri s prejšnjimi volitvami, ko nam je stal nasproti nedolžni "bloco nazionale", ni na mestu.

Tudi ni umestna primeri s trenjskimi Nemei. — Oni so bili med vojno doma, niso jedli grenke kruha begunstva in niso bili deležni nesrečnih vplivov siromaštva in demoralizacije vsake vrste. Domovja so jim ostala nedotaknjena in večina si je gospodarski celo jako opomogla, ker so bili tik na fronti. — Vojni dogodki proti Italiji so jih ves čas podžigali v sovraštvo in preziravanju vsega, kar je laško. — Ko so ne pričakovano padli pod tuj jarem, so občutili vso težo laškega gospostva, ki so ga prenašali s srdom v duši. — Sami v dobrih gospodarskih razmerah v neporušenih domovih, neodvisnih od laških mogoteev, so se združili v močnejše falange naravnega odpora in nasilne rezistence. Vrh tega imajo za seboj 70 milijonov Nemcev, ki z njimi čutijo in jim dajejo moralno oporo. Oni vedo dobro, da dobe od tam tudi vsako drugo pomoč, ko bo treba. — Njihov položaj je torej naravnost rožnat nasproti onim Slovincem in Hrvatov v Italiji.

Čez 100.000 naših je živelo več let v begunstvu, večinoma med tujim narodom, ki navadno ni imel za naše rojake lepega pogleda in usmiljenega srea. — Naši rojaki z desnega brega Soče so živeli globoko doli v Italiji. Slabo se jim je godilo in naša mladež je rasla med tuji. — ne vprašajte kako. — Tudi življenje med Nemei ni blagodejno vplivalo na vzgojo naše mladine.

Ko so se naši begunci po vojni vračali domov, v docela porušene kraje, jih je čakal marsikak značaj. — Mladež pa, ki je vzrasla v tujih razmerah, je bila bolj pristopna demoralizirajočemu sistemu novih gospodarjev. Poštene narodne zabave, kakršnih smo bili vajeni, se zabranjujejo, mesto njih: šare, plesi, vino...; demor-

alizovana mladina je bolj pristopna raznim vplivom mamona! In ta mladež, ki nam dela sramoto, po večini ni vzrasla vtislih lepili časih, ko smo mogli po pravici govoriti o najzavednejšem, najnaprednejšem narodu. Ta izrodek je nov, je produkt povojnih razmer in sistematiške demoralizacije od strani vladajočih faktorjev. Zato se ni čuditi, ako pridobiva fašizem med tako mladino! — Za take žalostne pojave odklanjamo odgovornost vsi, ki smo do vojne delovali med tem danes nesrečnim narodom. — Kar je izjem med starejšimi poturicami, moramo reči, da niso bili dosti prida že poprej.

Naglašati moram pa še eno dejstvo! Tistih nekaj nad 2.000 glasov za fašiste, oddanih v naših občinah, niso vsi, morda niti ne po večini — naši glasovi. V naše kraje se je vgnezdilo laških trafikantov in trgovcev; obnovitvena dela so privabila mnogo Lahov. Zato ni čudno, ako je v čisto slovenskih krajih tudi glasov za fašiste. — Zato je treba več previdnosti, ko se izrekajo sodbe in obsojbe!

—ag.—

Stoletnica Lord Byronove smrti.

Dne 19. aprila je preteklo sto let odkar je umrl v Missolonghi na Grškem največji angleški pesnik Lord George Noel Gordon Byron, katerega življenje in delovanje je enako izredno. Rodil se je 22. januarja 1788 v Londonu. Kot osemletnega dečka ga je poslala njegova udovela mati iz zdravstvenih razlogov na Škotsko, kjer se je prvič pokazala njegova revolucionarna narava. Nato je obiskoval šolo v Harrovu, kjer je napisal svoje prve stihove. Na univerzi v Cambridgeu je napisal svoje prve mladostne pesnitve. Nato je živel deloma v Londonu deloma pa v opatiji Newstead. Leta 1809 je odpotoval s svojim prijateljem Hobhouseom na Španjo, Portugalsko, Malto, Albanijo, Grško in Turško. L. 1811 se je vrnil v domovino ... napisal celo vrsto del, med njimi prva dva speva "Childe Harolda". Njegova poroka z Ano Milbanke je bila nesrečna ter sta se kmalu ločila. Ta poroka je povzročila, da je Byron za vedno zapustil svojo domovino. Odpotoval je najprej v Švico, kjer je živel ob Ženevskem jezeru s pesnikom Shelleyem in njegovo ženo. Napisal je tudi tu več del. V jeseni leta 1816 je odpotoval v Italijo, kjer je živel do l. 1819 v Benetkah in kjer je tudi končal svoje prve pesnitve, med njimi četrti spev "Childe Harolda" in prve speve "Don Juana". To se je zaljubil poleg drugih tudi v grafico Terezijo Guiccioli, s katero je živel v Ravenni in pozneje v Pisi. Pisal je mnogo. Bil je član revolucionarne karbonske organizacije in je kot tipik moral pobegnil pred avstrijskimi oblastmi. Živel je še nekaj časa v Genovi, končno pa se je naveličal nestalnega življenja in neprestanih razočaranj. Sklenil je posvetiti svoje moči osvoboditvi Grkov. Koncem julija 1823 se je vkrcal v Livorno s svojimi prijatelji na angleško ladjo Herkules ter se odpeljal na Grško. Predvsem je hotel osvoboditi Missolonghi, kar se mu je tudi posrelo. Nameraval je osvoboditi tudi trdnjavo Lepanto, toda med vojski so nastali prepiri, kar je silo potrdilo Byrona. Zbolel je ter se je pri okrevanju prehladil in je moral umreti. Vsa Grška je žalovala za njim. Grof Gamba je prepeljal njegovo truplo na Angleško, kjer so ga pokopali v cerkvi v Hricknallu pri Newsteadu. Glavna poteza njegovih pesnitev je razočaran idealizem, ki ga je privedel do skrajnega pesimizma; kljub temu pa ostane njegova dela genialen izraz revolucionarne umetniške duše.

IZ TAKOZVANE "VIŠJE" DRUŽBE.

Znana newyorška milijonarka Mrs. William K. Vanderbilt s svojima dvema hčerama Muriel in Consuelo.

Jan Žižka - simbol češke svobode.

Jan Žižka, češki seljski plemič in znamenit husitski vojskovodja, ki se ga spominja te dni ob 500 letnici njegove smrti ves češkoslovanski narod, predstavlja za ČSR celotno epoko češke zgodovine in nacionalnega razvoja. Rodil se je v Trocnovu, odkoder je prišel bržkone za časa Karla IV. v Prago študirat. Vprav v tem času je izbruhnila med vladajočimi nemškimi veljaki in češkim prebivalstvom borba za cerkveno reformo. Žižka je postal priča te borbe, ki je pritegnila tudi njega. Seznanil se je s češkimi reformatorji, osobito z mlajšim od sebe Janom Husom. Pod Husovim vplivom je postal navdušen borec za narodno cerkveno reformo. Že na dvoru kralja Václava IV., kjer se je borila površnost in brezbržnost renesančne dobe s češkim reformatorskim gibanjem, je bil Žižka odločen zagovornik črkevske reforme. Njegovega pokreta in zatiranja češkega naroda, ki se je istovetilo s tem pokretom. Branitelji starega reda in stare cerkve so bili nemški plemiči, zbrani okoli dvora. Jan Žižka je postal njihov največji sovražnik. Ista ideja ga je gnala tudi na Poljsko, kjer se je boril z Jagelanci proti križarskemu redu nemških viteзов. Na Poljskem je preživel več let ter je v borbi z nemškimi nasilniki mnogo pripomogel h končni poljski zmagi pri Tannenbergu. Na kraljevskem dvoru se je seznanil s državnimi zadevami kraljevine Poljske. V samih Češki je stopil Žižka v velike akcije šele po Husovi smrti, ko je zadobil husitski pokret socialni in vojni značaj! Najprej je nastopil v južni Češki proti močnim vlastelinskim Roženberkam. Postal je voditelj antifeudalnega in demokratskega usmerjenega pokreta, ter je že l. 1419 prenesel polje svojega delovanja v Prago, kjer je vladala nemška večina. Po smrti kralja Václava IV., za časa njegovega naslednika kralja Zigmunda, ki ni imel nobenega slovenskega četa in ki je zahrbtno zakivil tragično Husovo smrt, se je za borba tako poostрила, da je prišlo do odkritega spopada med husitskimi četami in nemškimi plemiči, ki so branili nemško nadvlado nad Čehi. To je bil zgodovinski moment, ko je bilo treba organizirati močan odpor, kajti z nemške strani je bila napovedana križarska vojna, ki je imela čisto protislovanski značaj. V tem smislu je tudi Žižka takoj razumel svojo nalogo, da namreč ne gre samo za božje postave, temveč in v prvi vrsti za bodočnost slovenskih narodov. In hač to prepričanje je dalo husitskemu pokretu ono nepričakovano silo in popularnost.

Od l. 1420, ko je bil prvi križarski naval na Češko, pa tja do leta 1424, ko je slepi ta borski vojskovodja, ki je bil krenil s svojo vojsko na Moravsko, podlegel pred Prebislavom kugi, stoji Jan Žižka na čelu tega pokreta ne samo kot vojskovodja, temveč tudi kot prvi duhovni vodja in di-

plomat. Kot vojskovodja je že tedaj iznenadil ves svet, ker se mu je posrečilo v par mesecih organizirati vojsko, ki je s svojo taktiko, železno disciplino in oduševljenjem daleč nadkriževala neprijateljske čete. Moralna in vzgojna višina njegove vojske je bila toliko, da je sam papež Pij II. rekel, da poznajo Žižkovi vojaki svetopisno boljše kot italijanski prelati. S to vojsko je Žižka premagal demoralizirane križarje in zaslodel po vsej Evropi. Njegovi strategični uspehi so iznenadili vsi, ki so jim bili znani. Njegovi uspehi so bili vsi javnosti znani, ko je v bitkah izgubil naprej eno, potem pa še drugo oko in je pripisati mnogi slavne zmage samo njegovi genialni taktiki. Znano je, da se je Žižka često pripravljal za bitko več dni z manevri na kraju, ki je s svojo naravno lego odgovarjal značaju bojišča. Tako lahko smatramo Žižka za enega prvih ustnoviteljev moderne strategije. Poleg svojih zaslug kot izbrani vojskovodja pa je Žižka storil za češkin rad zelo mnogo tudi kot diplomat. Komaj je papež napovedal Čehom križarsko vojno, je Žižka pridobil zase neprijatelje Rimana. Najprej se je obrnil na Poljsko in je naglašal slovensko sorodnost obeh narodov. Ideji češko-poljskega zblizanja se Žižka ni izneveril tudi pozneje, ko mu je bila potrebna poljska vojaška pomoč. Tako je postal v srednjem veku prvi pionir slovenske politične vzajemnosti. Po žižkovski za slugi so ponudili češki Husiti poljskemu kralju češko krono.

Največji del svojega življenja je preživel Žižka v vojski, ležal na siromašnem vojaškem ležišču pod odkritim nebom, kjer je tudi umrl. Za njegovo ideologijo je značilno, da se je boril za neustrahovitost in strogi vojskiški v prvi vrsti za to, da se dežela osvobodi vojne in da dobi dobro upravo. Po njegovih zaslugi je bil sklican deželni zbor, da odstrani anarhijo in da deželi nov red. Žižku je bila na glade na svoj vpliv in moč tuja vsaka misel o vojaškem despotizmu, da bi bil lahko postal neomejeni gospodar vse češke zemlje.

Njegovo junaštvo, strategična sposobnost, navdušenje za resnico in pravico, njegove državniške vrline in preprosti, skromni način njegovega življenja je pridobil njegovemu imenu med Čehi splošen sloves, ugled in spoštovanje. Najširši sloji tedanjega češkega naroda so ga oboževali. Tudi protireformatorska reakcija poznejših avstrijske tiranije ni mogla zasenčiti njegove slave. Čim se je češki narod po dolgi stoletji robstva zdrnil, se pojavila Žižkov spomin kot svetli simbol češke narodne svobode v odi pesnika Antonina Puchmajerja, posvečeni Janu Žižki. To spoštovanje se je v novejšem času še povečalo in danes je češka zgodovinska kritika prepričana, da je imel slepi češki vojskovodja XV. stoletja največjo vlogo za rešitev češkega naroda iz

ROYAL MAIL
New York in Hamburg.
CHERBOURG IN SOUTHAMPTON
"Orion", "Orion", "Orion"
Zi pomeni po novi in modern v vseh odred, najbolj priljubljen potnik in glasovita redi komodnosti in — KOMFORTA.
Zdrava, točna in obilna hrana, se servira vsem potnikom na bele pokritih mizah. Družina, tene in otroci imajo POSEBNO PAZLJIVOST.
Za podrobnosti se obrnite na naše zastopnike v vašem mestu ali na ROYAL MAIL STEAM PACKET CO 25 Broadway, New York

Ali je škodljivo po obedu spati?

Mnogi imajo navado, da si po obedu privoščijo nekoliko spanja. Nekateri zopet smatrajo to navado za nezdravo. Kaj je tedaj pravo? V splošnem bi lahko rekli, da je takozvani opoldanski spatec samo navada. Vsaj za odrasle bi to veljalo, kajti mali otroci morajo po kosilu brezpogojno spati. Fiziološko je treba razumeti zaspanec po obedu, ki nastopa pogostokrat, kot dober pojav. Glavna naloga telesa po obedu je, prebava zavžitih jedi, to se pravi, razdelitev potrebnih sestavin s pomočjo prebavljivih sokov, razkrojitve po črevesju in prehod v kri. Da izpolni to nalogo, mora telo skrbeti za pojačanje krvnega dotoka k želodcu in črevesju. Večja množina krvi kot navadno se nahaja vsled tega v notranjščini telesa, v prebavljivih organih. Močnejša množina krvi pa more prispevati tja le vsled tega, ker je odzvetka drugim organom. Telesno mišičevje in možgani morajo dati kri notranjim prebavljivim organom na razpolago. Vsled tega prihaja občutek utrujenosti in zaspanosti. Po jedeh, ki so težje prebavljive, kakor tudi po večjih porcijah, kjer se uživajo raznovrstna jedila, občutimo potrebo spanja veliko bolj, kakor po lahkih, enostavnih obedah. Za prebavo težkih jedi potrebujemo več krvi, ako hočemo prebavljivi organi pravilno zadostiti svojim dolžnostim. Ni samo luksus, ako nekateri živajo po obedu gotova razburljiva sredstva, kakor mignon, kavo, nikotin itd. Ta sredstva deloma pospešujejo delovanje prebavljivih organov, po drugi strani pa zopet vplivajo na možgane tako, da preženo spanec. Temu fiziološkemu razpoloženju za spanje ali mir ustreči nikakor ne more biti škodljivo. Saj to traja le kratek čas, in kakor hitro je prebavljena največja mera delovanja prebavljivih organov, popusti zaspanost. Mnogi ljudje, ki ne podležijo tej zaspanosti in niso navajeni po obedu leči, prav lahko pogrešajo opoldanski spatec. Izraba hranil je seveda radi miru in počitka veliko popolnejša. Suhim ljudem, kateri se kljub dobremu hranjenju ne morejo zrediti, bi kot redilno sredstvo priporočali opoldanski spatec. Nasprotno pa je važno za one, ki bi radi shujšali, a imajo navado, da po obedu spe, da to navado opuste. Veliko jih je, katerim je opoldanski spatec naravnost potreba. Pri posameznih slučajih pa je trajanje opoldanskega spanja tako odredeno, da človek v trenutku zaspi, ko se vleže in se zbudi točno po desetih minutah, po preteku četrte ure ali podobno. Gotovo je, da taki pridobijo na moči živcev in delavni sposobnost. Če je spanje še tako kratko, vendar dobro vpliva. Ako gotovi ljudje ne pridejo do tega, da bi zadostili svoji opoldanski zaspanosti, tedaj niso navadno celo popoldne za rabo. Pri poklicih, kjer morajo biti živi in duh zelo napeti, se priporoča opoldanski spatec vsekakor. Trditev, da je z opoldanskim spanjem prikrajšano nočno spanje, je tu napravnica. Ponoci bi le oni ne mogli dobro spati, kdor popoldne prespi po cele ure. O takih slučajih pa tukaj ni govora.

Po dr. Schweisheimerju.

Kretanje parnikov - Shipping News

14. maja: Havre: Martha Washington, Trst: Berengaria, Cherbourg.
15. maja: Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg: Stuttgart, Bremen.
16. maja: Presa, Roosevelt, Bremen.
17. maja: Majestic, Cherbourg.
21. maja: France, Havre.
22. maja: Lapland, Cherbourg.
24. maja: Leviathan, Cherbourg: Olympia, Cherbourg: Tyrrhenia, Cherbourg: Colombo, Genoa.
27. maja: Reliance, Cherbourg, Hamburg: York, Bremen.
28. maja: Aquitania, Cherbourg.
30. maja: America, Genoa.
31. maja: Homer, Cherbourg: Conte Verde, Genoa: Presa, Harding, Cherbourg: Orca, Cherbourg: Veendam, Bologna.
3. junija: Cleveland, Cherbourg in Hamburg.
4. junija: Berengaria, Cherbourg: Rochambeau, Havre.
5. junija: Belgienland, Cherbourg, Mongolia, Cherbourg.
7. junija: Majestic, Cherbourg: La Savote, Havre: Orca, Cherbourg: Hamburg: Geo. Washington, Cherbourg, Bremen.

10. junija: Resolute, Cherbourg in Hamburg: Pittsburg, Cherbourg: Luetzow, Bremen.
11. junija: Paris, Havre: Mauretania, Cherbourg.
12. junija: Columbus, Bremen.
14. junija: Leviathan, Cherbourg: Olympic, Cherbourg.
16. junija: America, Bremen.
17. junija: Duilio, Genoa.
18. junija: France, Havre: Aquitania, Cherbourg.
19. junija: Lapland, Cherbourg: Stuttgart, Bremen.
21. junija: Chicago, Havre: Homer, Cherbourg: Saxonia, Cherbourg: Orca, Cherbourg, Hamburg.
24. junija: Presa, Wilson, Trst: Presa, Harding, Bremen: Canopic, Cherbourg: Bremen, Bremen.
25. junija: Berengaria, Cherbourg: Taormina, Genoa.
26. junija: Zealand, Cherbourg.
28. junija: Majestic, Cherbourg: Lafayette, Havre: Conte Rosso v Genoa.

NEW YORK HAMBURG
United American Lines
(HARRIMAN LINE)
Joint Service with
HAMBURG AMERICAN LINE
Najkrajša pot v vse dele
JUGOSLAVIJE
Odpotuja vsak teden z našimi razkošnimi parniki
RESOLUT (RELIANCE)
ALBERT BALLIN
DEUTSCHLAND
Parniki s 1, 2 in 3 razredom in znani
"Mount Clay", "Cleveland", "Hansa", "Thuringia"
s kabinami in 3. razredom.
ALBERT BALLIN 15. maja opold.
Uspešna, nujna služba, izborni kuhinja, prijetni in privlačni prostori.
United American Lines
35 - 39 Broadway
New York, N. Y.

Iz občinske seje.

Občinski svetnik večine: "Gospoda moja, sodrugi! Zapravljenost nam očita. To je prosta laž. Mi štedimo in bomo štedili — pa naj velja kar hoče!"

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste s njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem
Uprava "Glas Naroda"

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

KDOR je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh. Pojasnila, ki vam jih znamore dati vsled naše dolgoletne izkušnje, vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvotne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Tudi oni ki se niso ameriški državljan, morejo potovati v stari kraj na obisk, toda potrebno je, da se po vrne tekom šestih mesecev in so pripuščeni brez vsake neprilike v to deželo.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Nadaljni prijelenci iz Jugoslavije bodo pripuščeni sem zopet po 1. juliju 1924. Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslavo sedaj potovati.

Ako želi kdo naročiti vozni list iz Jugoslavije v CANADO naj nam piše za pojasnila.
Frank Sakser State Bank
32 Cortland St., New York
Naslov: Frank Sakser State Bank

COSULICH LINE
Naravnost v Jugoslavijo
Edino direktno spominadno odločilo
Otvorjene vojnišne znanosti
Martha Washington—14. maj; 12. juli.
Presidente Wilson—24. juni; 8. avg.
Zvezna v notranjo zmrna. Nobenih višjih v. Vprašajte pri bližnjem agentu ali pri
PHELPS BROS. & CO., 2 West St., N. Y.

VEČ KOT 40
NOVIH SLOV. PLOŠČ ZA
VAŠ GRAMOFON.
PESMI, MOŠKI ZBORI, MARŠE
POLKE, VALČERJE itd.
Pišite take po navodih na posrednik
na **VICTOR NIVINSKEH**
331 Greve St., Conemaugh, Pa.

Potovanje v Jugoslavijo.

Kdor namerava potovati to spominadno v stari kraj na obisk ali za stalno, priporočamo, da se odloči za parnik "PARIS", največji in najnovejši parnik francoske parobrodne družbe, ki odpluje iz New Yorka

14. MAJA 1924.

Železniška zveza preko Francije, Švice in Avstrije je za Jugoslavo najboljša priprava po francoski poti, zlasti pa se s parnikom "PARIS" in se pride v devetih dneh v Ljubljano; oni pa, ki potujejo v zasebno ozemlje, se peljejo iz Pariza naravnost v Trst.

S tem parnikom potuje tedaj tudi naš uradnik, ki bo spremljal potnike do Ljubljane, in bo pazil tudi na prtljago, da bo šla naprej vedno s istim vlakom, kot potniki.

Vsi potniki III. razreda so nastanjeni na tem parniku v kabinah po 2-4 v eni kabini; kdor želi potovati takrat na tem parniku, naj nam določi čim prej \$10.00 are za III. razred in \$50 za drugi razred, da mu preskrbimo dobro kabino že sedaj, da ne bodo boljše prostori val oddani.

Frank Sakser State Bank
New York, N. Y.

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo ljudje uspeh —

mali oglasi

v "Glas Naroda".

Pozor Trgovci!

Imam v zalogi 2000 pravih Columbia gramofonskih plošč: Slovenske, nemške, poljske ruske, ogerske, ameriške i.t.d., ko niso bile še nikdar igrane.

Prodaj jih pod tvorniško ceno kdor jih vzame ne manj kot sto različnih vseh narodnosti.

Povsod se prodajo po 75c, pri meni pa jih dobite po tako nizki ceni, da boste napravili lep dobiček. Iz pod sto komadov jih ne prodam nikomur, poleg tega tudi za gotov denar.

Za nadaljnja pojasnila pišite na:
IVAN PAJK
24 Main St., Conemaugh, Pa.